

Acun Maden Hareketleri:

—Yabancıgazetelerden—

Almanya

§ Ren havzası kömür istihsal vaziyeti :

Sar havzasının Almanyaya yeniden ilhakından sonra, 1-4-1934 tarihinde Ahen kömür madenleri, Ren - Vestifalya kömür sendikası ile birleşmiştir. Bu suretle Almanyanın garp kömür madenleri gerek istihsal ve gerek satış fiyatları bakımından tevhit edilmişlerdir. Evvelce birbirine rakip olan bu madenlerin ara-

sındaki rekabet kaldırıldığı gibi, sendikanın, beynelmilel kömür piyasalarında kuvvetlenmesini temin etmiştir. Bu birleşme dolayısıyla Almanyanın taş madenkömürü ihracı da artmıştır. Ruhr kömür havzası gerek istihsal ve gerek satış kudreti itibarile birinci sırayı tutmuştur. Ahen, Ruhr ve Sar kömür havzalarının nisan ayından teşrinievvel sonuna kadar olan 65,89 milyon t. kömürden 83,9 % u Ruhr madenleri hissesine düşmektedir.

Kömür madenlerinin birleşmesinden sonra hasıl olan neticeyi aşağıdaki rakamlar tesbit etmektedir.

Aylar	İstihsalât ton			Sarfiyat ve satış ton		
	Buhr	Ahen	Sar	Buhr	Ahen	Sar
4. 1935	7.333.758	575.778	867.443	7.029.791	499.604	801.590
5. 1935	7.757.090	625.711	888.089	7.999.854	681.019	854.597
6. 1935	7.351.347	548.202	815.858	7.487.153	580.665	792.518
7. 1935	7.955.310	658.379	877.736	7.838.249	623.346	832.147
8. 1935	7.963.247	667.817	893.917	7.949.474	661.528	873.655
9. 1935	7.989.755	627.303	847.919	8.204.593	669.685	876.285
10. 1935	8.966.319	700.592	974.787	9.192.691	731.745	1.002.970
Yekûn	58.316.826	4.403.782	6.165.749	55.701.867	4.397.592	6.033.763

§ Bakır - 21.000 ilâ 23.000 tona çıkan ithalât, gelecek aylarda çok azalacaktır. Alman bakır ve pirinç emtia müstahsilleri kartelinin iş'arına göre, aylık 14.000 tonluk ithalâtle müstehliklerinin 1936 senesindeki bütün ihtiyaçları tatmin edilecektir.

İtalya birinci kânunun ilk on beş günü

zarfında Hamburgdan (Hamburg mağazalarında transit olan) 940 ton bakır satın almıştır.

§ Kurşun • Freiburg — "Saxe,, civarında senevî 2600 ton kuruşun, 5 ton gümüş ve 1300 ton çinko ürün vereceği tahmin olunan yeni bir fabrika çalışmaya başlamıştır.

Kömür istihsali :

§ 1934 senesinde maden kömür istihsali 125.010.000 ton, kok 24.219.000 ton ve lignit 137.246.000 ton iken 1935 senesinde bu miktarlar: Maden kömürü 143.014.000, kok 29.556.000, lignit 147.380.000 tona çıkmıştır.

§ Almanya haricî kömür piyasası mücadelesinde kömür Hatlarını indirerek ihracatını artırmıştır. 1932 senesinde Alman taşkömür ihracatı 18,3 milyon ton idi. Geçen 1935 senesinde de bu miktar 34,8 milyon tona çıktı, fakat ihraç edilen kömürün bedeli son beş sene içinde iki misli azalmış ve beher tonun fiatı de 10 Reyhsmark kadar düşmüştür.

Amerika B.D.

§ Amerikada maden zenginlikleri:

Amerikanın 1932 de 163 milyar dolardan fazla hesap edilen umum servetinin 60 % ilâ 70 %o inin esasını, maden endüstrisi teşkil etmekte idi. On dokuzuncu asırdan beri Amerika, 1.000.000.000 öz altın, 12.000.000.000 öz gümüş, 40.000.000.000 çinko, 100.000.000.000 lb. bakır, 136.000.000.000 lb. kurşun istihsal etmiştir. Amerika, böylelikle kurşun, çinko ve bakır istihsalile her cins metal istihlâkinde dünyada birinci gelmektedir. Bununla beraber demiri ihtiva etmeyen metaller, maden istihsal kıymetinin ancak dörtte birini temsil etmekte ve aradaki muvazene demir, kömür, gaz ve metalik olmayan madenlerle temin edilmektedir. Amerikanın dünya istihlâkindeki hissesi, ham demirde 47 %, kömürde 37 % ve petrolde 75 % nisbetinde idi. Kriz devresine kadar yani son yirmi beş sene içinde ziraat istihsalâtında yalnız 17 %o bir artmağa mukabil, maden istihsali senelik kıymeti 77 % yükselmiştir.

Maden istihsalâtile ham petrol nakliyatı, Amerikada demiryolları navlun varidatının yarısından fazlasını tutar.

Normal zamanlar Amerikada maden ve taşocaklarında en az 1.000.000 insan çalışır ve maden sanayii de toprak altında çalışmak üzere 1.700.000 adama iş temin eder.

§ 1935 senesinin ilk dokuz ayı zarfında istihlâk edilen esans miktarı:

"American Petroleum Institute,, un istatistiklerine nazaran Amerika, 1934 senesinin ilk dokuz ayı zarfında istihlâk ettiği 12 milyar 367.703.000 galonluk esansa mukabil 1935 senesinin aynı müddet zarfında 13.124.237 galon esans istihlâk etmiştir. Bu da 1935 senesi için 760.534.000 galon yani 6,2 %o bir fazlalık göstermektedir. 1934 senesinin ilk dokuz ayı zarfında yevmiye vasati istihlâkât miktarı 45.286.000 galon iken, bu miktar 1935 senesinin aynı müddeti zarfında 48.074.000 galona çıkmıştır.

§ Gümüş ocaklarının istihsal rekoru:

New York'tan alınan haberlere göre "Sunshine Mining Co., nin 1935 senesindeki saf kârı tahminen 2,503 milyon doları bulmaktadır. 1934 te ise kârın miktarı 1,208 mili \$ ve 1933 • 1934 senelerinde yalnız 0.329 ve 0.092 mili \$ tutmuştur.

Devlet hazinesi tarafından yapılan gümüş tedariki siyasası bu şirketin büyük kâr etmesine sebebiyet vermiştir.

§ Kaliforniyada petrol istihsali:

"American Petroleum Institute,, un neşrettiği rakamlara göre Kaliforniyadaki petrol istihsalâtı birincisi 1935 eylülünde ikincisi birinciteşrin ayında olmak üzere, iki defa evvelki petrol istihsalât rekorlarını kırmışlardır. Birinciteşrin ayında istihsal miktarı olarak 20.152.039 barrel hesap edilmektedir ki yevmiye vasati olarak 650.065 barrel etmektedir. Bu da geçen ayın yevmiye vasati istihsaline nazaran 9.729 barrel bir fazlalık göstermektedir, istihsal mart ayından itibaren muntazaman çoğalmıştır. Senenin ilk altı ayı için yevmiye vasati istihsal 495.068 barrel iken, temmuzdan birinciteşrin sonuna kadar olan 4 ay zarfında bu miktar 613.101 barile çıkmıştır. 1934 senesinin ilk on ayı zarfında istihsal 146.330.561 barrel iken 1935 senesinde aynı müddeti zarfında 166.511.052 barrel olmuştur. Birinciteşrin ayında 1.670.617 barrel artan stoklar bu ayın sonunda 122.886.888

baril olmuşlardır. Maamafih 1935 senesinin İ birincikânunundan 31 birinciteşrine kadar olan aynı müddet zarfındaki blânçosu 3.331.429 baril bir azalma kayıt etmektedir. Eylül ayı zarfındaki kazılması bitirilerek ilk defa 44.050 baril yağ- veren 62 kuyuya mukabil, birinci-teşrinde açılan ve ilk defasında 47.017 baril yağ veren 70 kuyu kaydedilmektedir.

Maden cevherlerinin flotasyon ile teksifi

"M. Ch. Berthelot» un Kimya Enstitüsündeki bir konferansı:

M. Ch. Berthelot geçen ay, Kimya Enstitüsünün, teknik tekâmül dairesinde madenî mevaddın flotasyon ile teksifi hakkında bir konferans verdi:

Dünyada her sene flotasyon usulüne tâbi tutulan cevherlerin miktarı 100 milyon tahmin edilmektedir. 1931 senesinde, bu 100 milyon ton cevherin 54 milyonu Amerikaya aitti. Waşington Maden Bürosu, Amerikada istihsal edilmiş olan demirsiz cevherlerin 80 % ni teksif edilmek üzere flotasyona tâbi tutulduğu kaydedilmektedir.

Şimali Amerikada flotasyon usulüne mü-racaatinin umumileşmesi sebebi hali hazırda az miktarda maden ihtiva eden cevherlerden istifade etmek içindir. Bakır cevherlerinde maden miktarı 1,4 % ü geçmediği gibi 1 %'o den aşağıya da düşmektedir. Kansas, Missouri ve Oklahoma yataklarında çinko cevherlerinin zenginliği 3 % den bile fazla değildir. Montang da 9 % u bulmakta ve müstesna olarak New Jerseydeki Franklin de 13 % e çıkmaktadır.

Avusturya

Avusturyada petrol araştırmaları:

Bundan böyle, büyük dünya trüstleri de Avusturyada petrol araştırmalarıyla uğraşacaklardır. (Vaccum Oil Company) ile (Shell - Floridsdorfer Mineral Oel Fabrik) anonim

şirketleri (Rohöl Gewinnungs A. G.) ismiyle teşkil ettikleri şirketin amacı Avusturyada petrol sondajları yapmaktır. Sermayesi üç milyon şilindir. Şirketi tesis eden şirketler bu sermayenin teşkiline müsavaten iştirak etmişlerdir. Yeni şirketin idare meclisi iki şirketin aynı miktarda azalarından teşekkül edecektir. Şirket, (Vaccum Oil ve Raky Danibia) nin müsaadelerini almış olduğundan hali hazırda mühim miktarda imtiyazlara malik bulunmaktadır.

İlk yapılacak sondaj Steinberg eyaletinin cenubunda olacaktır. Bu husustaki ameliyat (Raky Danubia) a bırakılmıştır. Kulenin ikinciteşrinin sonunda tamamlanacağı ve sene sonundan evvel de sondajlara başlanabileceği ümit edilmektedir. (Rotary system) kullanılacaktır.

(Europea Gas Co.) da sondajlar esnasında çıkabilecek gazları işletmek hakkını haiz olduğundan, elde olunacak yağ iki petrol şirketine ait olacaktır. Bundan istihsal olunan tabîî gaz da (Eurogasco) ya ait olacaktır.

(Rohölge Winungs A. G.) nin teşekkülünden evvel bazı kimseler dünya büyük servetlerinin Avusturyada petrol kuyuları açmakta menfaatları yoktur diye iddia etmekte ve bunun için çalışmakta idiler. Lâkin şirketin teşekkülü onların bu iddiasını cerhetmiştir.

Baron ve Dr. Friedrich Hyamerleye ait başka bir grup daha vardır ki bu da yakında çalışmağa başlayacaktır. İsviçre alâkadar mahafili Steinberg'de ve Zoy üzerinde Neusiedl mıntakasında bu günlerde başlayacak sondaj işleri için Spritzer firması emrine icap eden parayı vermiş bulunmaktadır. Sondaj kulesiyle makinelerin tesisine başlanılmış bulunmaktadır.

Göstig'nin verim kabiliyeti son günlerde azalmış ise de, gene bu kuyu günde takriben bir vagon ham yağ verecektir. Hali hazırda petrol su ile çok karışmış bulunduğundan sondaj kulesinin civarına bir su ayırma apareyi konulmuştur.

Bu aparey mükemmel bir tarzda işle-mektedir.

Gösting kuyusunun hasılatı çok düşmüştür. Maamafih yağ emarelerine rastlanmakta olup, mütehasısların fikrinde daha ancak nape geçilmiştir. Aynı mahalde ve fakat meyilli bir istikamette başka bir kuyu açılacaktır.

(Musil et Cie) de Prinzenndorf yakınında bulunan kuyularını derinleştirmekle meşguldür. Hali hazırda 625 m. derinliğe kadar inilmiştir. Bu kuyuda şimdilik gaz bulunmuştur.

Ş Afrika şarkında cereyan etmekte olan harbin neticesinde kömür nakil navlunları, bilhassa İngilterede, Türkiyede ve Rusyada artmış olduğundan, Avusturya demiryolları için bu memleketlerden kömür satınalmağa imkân kalmamıştır. Bu sebepten 1936 senesi ihtiyacının yukarı Silizya, Çekoslovakya ve Almanyadan satınalmak suretiyle temini hususunda mukaveleler yapılmıştır. Avusturya Devlet Demiryolları geçen sene sonbaharında kömür ihtiyacı 42 günlük olmak üzere tesbit edilmiştir.

Afrika

1935 te cenubî Afrika altın madenleri:

1935 senesi zarfında istihsal olunan 441/2 milyon ton cevherdir ki bu yekûn şimdikiye kadar hiç bulunmamıştı. Bu miktar 1934 senesi zarfında 40 milyon tondur.

Altın Hatlarının 1935 senesi zarfında artması müstahsilleri teşvik eder mahiyettedir. 1935 senesi zarfında altın fiatı vasatîsi 142 şilindir. 1934 te ise 136 şilin 8 peni, 1933 te 122 şilin, 9 penidir.

Bu yüzden (Transvaal) madenlerinin istihsalât kıymeti 1934 teki 70 1/2 milyondan 75 milyon İngiliz lirasını bulmuştur.

Altın madenleri üzerine mevzu olan (L'excès profit Duties) vergisinin ağır olmasına rağmen 10 % daha Eylül'den itibaren bir vergi daha zam olunmuştur. Maamafih, bu yeni verginin altın madenleri üzende büyük bir tesiri olmamıştır. Çünkü hükümet bilcümle

alacağı vergilerin yekûnu kârın 50 % sini geçmemesini evvelce taahhüt etmiş bulunmaktadır. Bu yüzden 1935 senesi zarfında dağıtılan,, divitant yekûnu 16.420.420 İngiliz lirasıdır ki bir sene evvel 15.878.498 dir.

Maamafih, birçok madenlerde istihsal masraflarını oldukça tenkis etmişlerdir. Bu meydana Geduld madeni tonun 14 şilin 4 peni indirmiştir ki bu miktar madenin tarihçesinde kayıtlı en aşağı miktardır. Bundan başka (Modderfontein) istihsal masrafı 13 şilin 10 peni idi. West Spring 14 şilin 10 peniye - ki o da 15 şilin 10 peni idi- indirmişlerdir.

Rodezyanın bakır istihsalâtı:

Son zamanlarda Londrada toplanan Rodezya Bakır istihsal Şirketi reisi şu beyanatta bulunmuştur:

Kırmızı madenin sarfiyatı sür'atla artmaktadır. Bu yüzden elde mevcut stok miktarı da mühim surette azalmıştır. Birinciteşrin ayı zarfındaki stok miktarı 531.000 ton iken ikinciteşrinde bu miktar 500.000 tona düşmüştür. Halbuki birincikânun 1935 te bu miktar 588.000 tondur. Bu şerait dahilinde şimalî Rodezya madenlerinin istihsalâtında bir inkişaf gösterecektir.

Fiat meselesine gelince: Salâhiyettar zevatın takdirine göre bu madenin fiatı 40 İngiliz lirasını geçmemelidir. Bu vaziyet bilhassa Rodezya müstahsilleri menafii icabıdır. Meselenin en mühim ciheti dünya istihlâkinin artmasındadır.

Belçika

Rus petrol ithalâtı :

Belçika ithalâtçıları hali hazırda petrol satın almak için Sovyetlerle müzakerede bulunmaktadırlar. Bundan böyle, Rus yağları, Belçika firması namı ile ithal edilmeyip, doğrudan doğruya Sovyet Nefteexport tarafından ithal edilecektir.

Brezilya

Bitümlü şistlerin işletilmesi:

Brezilya hükümeti, Maranhao eyaletinde bulunan bitümlü şistlerin işletilmesi plânını kabul ettiğini bir kararname ile tasvip etmiştir. Bu yataklar, teknisiyenler tarafından dünyanın en zengin yatakları olarak telâkki edilmektedir.

Cezair

Cezair madenleri birinciteşrin ayı zarfında 143.000 ton cevher sevketmiştir. Bu miktar 1935 eylül ayı zarfında 142.000 ton idi, 1934 senesi birinciteşrin ayında da 142.000 ton idi.

Cezair madenlerinin on aylık maden cevheri çıkışının yekûnu 1.436.000 tondur. 1934 senesi zarfında aynı müddet zarfındaki istih-salât yekûnu 1.053.000 ton idi ki, Cezair ma-denlerinde bir artma göze çarpmaktadır.

Çin

Çinin kömür madenleri miktarı:

Bir Japon grubu tarafından gönderilen tetkik heyetinin tahminine göre Çinin, Ame-rika ve Kanadadan sonra dünyanın üçüncü büyük kömür sahasına sahip olduğu kabul olunmaktadır. Komisyon tetkik ettiği mın-tadaki kömür miktarını 990 milyon ton olarak tahmin etmiştir. Japonya heyetinin tahminine göre en zengin kömür mıntakası Şansi Vilâyetindedir. Bu mıntakada, 57 kömür havzası mevcut olup kömür miktarı 715 mil-yar ton tahmin edilmektedir. Gerek eski iş-letme usulile çalışılması ve gerekse nakliye vasıtasının azlığı dolayısıyla bu mıntakadan se-nede istihsal edilen kömür miktarı 3,7 milyon ton kadardır. Japon raporlarına göre ikinci kö-mür mıntakası Honan Vilâyetindedir. Bu mın-takada da 6 kömür merkezi olup kömür miktarı 90 milyar ton tahmin edilmektedir. Bundan başka 22 milyar ton kömürle Hopei Vilâyeti gelmektedir. Şantung Vilâyetinin kömürü de yine Japonlarca 5 milyar ton tahmin olu-nuyor. Japon tetkik heyetinin vardığı bu neticeler doğru ise, Çin dünyada mevcut kömürün % 13 üne maliktir. Japonyanın dünyadaki kömürden % 0.1 ine malik ol-duğu düşünülürse bu kömür, deposunun mevcudiyeti şimdiye kadar kömür ihtiya-

cını yabancı memleketten tedarik etmek mecburiyetinde kalmış olan Japonya için ne büyük önemi olduğu meydana çıkar.

Çekoslovakya

Çok miktarda bakır ihtiva eden nebatlar:

Pragdaki, nebatî fiziyoloji enstitüsü ve Charles mineraloji üniversitesi doktorlarından S. Prot ve K. Komarek taraflarından, Slovaqui bakır madenleri civarında yetişen nebatat tet-kik olundukta, bunların önemli miktarda ba-kır uzviyetlerinde depo ettikleri anlaşılmıştır.

Agrostis Alba ve Melandryum Silvestre'in güllerinde % 0,2 den % 3,25 e kadar bakır bu-lunduğu tesbit edilmiştir.

Fas

Fas'ta petrol araştırmaları:

Fransa Hükümeti deniz aşırı vilâyetlerde petrol aramalarının vermiş olduğu önemli vaz-iyetini gösteren ve Ekonomi ve Endüstri Bakanlığı tarafından neşredilen (Annales de L'Office National des Combustible Liquides) kitabından ufak bir hulâsa yapmağı, bilhassa son zamanlarda Fas'taki petrol işlerinin esaslı bir netice vermesinden ötürü faydeli bulduk. Buna ait harita ilişiktir.

Fas'ta petrol mevcudiyeti olduğu çok es-kidenberi bilinmiyordu; 16 inci asrın ilk sene-lerinde Afrika'lı Leon bundan bahsetmiş ise de bu petrol sızıntılarının keşfi Avrupa'lılar o bölgede yerleştikten sonra olmuştur.

Ciddî sondajlar yapılmadan evvel «Zone faillee) lerce yağ emareleri bulunuyor. Hattâ birtakım sızıntılar yerlilerin ihtiyaçlarını karşıla-yabiliyordu. Bu emareler Avrupa'lıların dikkat gözünü çekti 1880 den itibaren Fransız mühen-disi Conde fokra sızıntılarını bulmuş ve orada ameliyeler yapmak istemiştir. Fakat bu mühen-dis yerliler tarafından birçok müşkülâtla kar-şılanmış ve makineleri de tahrip edilmiştir. Hâlâ orada bunların enkazını görmek mümkündür.

Fas'ta petrol araştırmaları 1912 de Fran-sız ordusunun himayesinden sonra başlar. Ge-neral Liyotey 1917 senesinde Profesör Gentil, Lugeon ve Goland'de bir jeolojik etüt yaptırdı. Bu jeolojik etüt müsait bir netice verme-

mekle beraber 1918 senesinden itibaren hususî tetkikata başlanmasına yol açtı, ve iki şirket petrol bulunması ihtimali olan yerleri aramak üzere aralarında paylaştılar.

Bunlardan Fokra'da «La Compagnie Cherifinne de Recherches et de Forages» ve Tselfat mmtakasında da «La Societe Lille - Bonnières» bilfiil aramağa başladılar. 1920 tarihinden itibaren de sonuncunun bir şubesi halinde «La Compagnie Française de petrol du Maroc» Si Musa Benzeret ve Küet Embarek mntakalarında bu araştırmalara iştirak etti.

1918 den 1921 e dadar Si Musa'da Benzeret'de 50 şer m. lik 12 sondaj ile 4 ve 12 m. arasında 9 kuyu ve Küetembarek civarında 21 m. den 51 m. ye kadar 8 sondaj ile 10 metre derinliğinde bir kuyu açıldı. Burada istihsal edilen 10 tona yakın hafif yağ (0,82 keşafetinde) ve iyi cinsten idi. Bunun üzerine «La Compagnie Française de petrol du Maroc» bu mntakaya daha ziyade önem vererek 1921 Temmuzunda daha derin bir foraja başlayarak 1923 te 300 metre derinliğe indi. Burada rasgelenen petrol üzerine şirket mütehassıs jeologların fikrile çalışmağa ara verdi.

«Şerifiyen tetkikat ve foraj sosyetesı» başka bir usul ile işe başladı. Bu şirket evvel emirde (Ağustos 1918-1919) profesör Lütand, Mazec ve Gautil'e jeolojik bir etüt yaptırdı. Bu jeolojik etütlerin detay kısmını da yaptırdıktan sonra 1919 senesinin ortalarında Fokra'da 60 ve 149 metrelik ve Tselfa'da 91 metre derinliğinde forajlar yaptırdı. Tselfat forajı günde 2000 litre yağ verdi. Bu dikkati çeken sonuç üzerine çıkan mülkiyet davaları yüzünden ameliye durduruldu. Ve nihayet şirket 1923 senesinde bu meseleyi de hallederek işe başladı. Ve beş sene zarfında mecmuan 1135 metre derinliğinde 9 foraj yaptırdı. Fakat bu araştırmalar esnasında elde edilen neticeler 1919 senesinden farklı değildi, istihsal edilen 250 ton kadar petrol da şirketin ancak hayatını idame ettirebiliyordu.

Gerek «Compagnie Cherifienne du Recherche» ve gerek La Compagnie Français des petrol du Maroc» bu vaziyete rağmen yeni çalışma projeleri yapmaktan geri durmuyorlardı. Hattâ 1920 senesinde Tizerovline mmtaka-

sında bazı müteahhit mühendislerin, 1921 de de «Standaid Oil» in gönderdiği mütehassıs heyet, tarafından yapılan tetkikler iyi netice vermedi.

Yine 1925 de Rharb'de başka bir şirketin yaptığı foraj 220 metreye inmiş, 1925-1926 senesinde de diğer bir forajla 386 metrede entresan sızıntılara rastgelinmiştir. Fakat bu şirketin malî vaziyeti dolayısıle sondaj ameliyesi devam edememiştir. Yani 10 sene çalışıldıktan sonra 1928 deki vaziyet yukardaki şekilde hulâsa edilebilir. Dağınık gayretlerle çalışmalar neticesinde 16 milyon Fr. sarfedilmiş ve muhtelif yerlerde 5000 metre kadar sondaj ve kuyu yapılmış ve neticede de kat'î hiç birşey elde edilememiştir. Bu aralık ise birtakım bedbinler Fas'da ekonomik ve endüstriyel önemi olan petrole tesadüf edilmeyeceğini ileri sürmüşler ve artık bu aramalara nihayet verilmesi icap edeceğini iddia etmişlerdir. Fakat hakikatta netice alınmamasının sebebi önemli bir tabakanın bulunmamasından değil, bulunanın petrolü yukarıya vermemesinde idi. O bölgede başlayan tetkikatta, yapılan sondajlardan ancak beşi müessir olmuş ve en derini de 386 metreye varabilmişti. Daha derinlerdeki yapılacak sondajların daha müsait ve kat'î netice vereceği aşikârdır.

1928 de Fas Hükümeti memleketin tabii zenginliklerini kıymetlendirmeye vazife ve başlıca meşguliyet olarak bildi. Faşta petrol araştırma işini hususî teşebbüslerin başaramıyacağı güçlüklerle dolu olduğu sonucuna vardı ve bunun bir devlet işi olması lâzımgeldiğini gösterdi.

1928 senesinden itibaren Fas hükümeti ile mayi mahrukat ofisi kimlere ve ne gibi şerait dahilinde petrol araştırma ruhsatnamesi verilebileceğini aralarında anlaştılar. Bunun üzerine hususî şirketler de menfaatlerini birleştirmekte bularak bu suretle büyük masraflara dayanabilecek bir hale geldiler.

Bu suretle yeni arama aletleri getirerek 2500 metre derinliğe inebilmeği imkân dahiline koydular. Muharrik kuvvet olarak buhar şantiyelerde elektrik ve daha küçük yerlerde dizel motörlerinden istifadeye başladılar. Teknik personel olarak Fransa'da bu gibi işlerde mümareseli kimseler bulunmadığından, ilkönce

Romanya'dan mütehasıs işçiler getirdiler. Ve bu suretle Fransızların yetişmesi temin edilecek yavaş yavaş bunlarla tebdil edildi. Şimdi bir Fransız baş mühendisi 9 mühendis dört Romanya'lı foraj ustası 34 Fransız forajcısı ve ustası, 15 makinist ve 300 kadar yerli amele çalıştırılmaktadır.

1929 da Aien-el-Hamra'da yapılan sondajlarda ilk sene müsbet netice veren tabakalara rastlanmadı. Fakat bir sene sonra bu sondajların 1 kilometre şimalinde yapılan (165) metre derinliğindeki bir sondaj günde 5000 lirtet petrol veren birkaç (hektarlık) sahaya rastlandı. Daha derin sondajlara 1930 senesi ağustosunda başlandı.

Fakat 500-575 derinliklerinde ümit edilmedik zorluklar yüzünden sondaj yerleri 20 metre kadar değiştirildi. Ve bir nene çalışmadan sonra 1398 metreye varılarak ehemmiyetli jeolojik neticeler elde edildi. Aynı havzada 2138 metre derinlikte bir foraj da 9 ayda elde edildi.

Tselfat havzasında 250-275 arasında yapılan 10 sondajdan dördü günde 1000 - 2000 litre arasında petrol veriyordu.

(T. S. 26) forajına şarkta ve 1933 senesi nihayetinde başlandı. Ve 380 metrede rastgelelinen suyu kısmen boşaltılmak istenirken büyük bir şiddetle petrol fıskırdı. Ve 15 gün mütemadiyen alevler içinde yandı. İlk zamanları 250 ton kadar petrol ile aynı miktarda kütürtlü suların çıktığı kabul edilebilir. Söndürme amelîysinden sonra mahrecin yarısı tıkanmış olduğu hakle (0,806) kesafetinde 70 ton petrol çıkarmıştır. Bu hâdise o mıntakanın bir hazine olabileceği ihtimalini doğurmuş; aramaların daha aşağı yerlerde yapılması lâzım geldiğini göstermiştir.

(T. S. 26) sondajının verdiği bu netice üzerine hemen bir tasfiye fabrikası kurulmadığına şaşılmıştır. Halbuki endüstri kurmadan evvel coğrafi vaziyeti kapasite ve rezervenin tayyün etmesi lâzımdır. (T. S. 26) araştırmada bir nihayet değil bir menzildir. Petrol tabakasının olup olmadığını anlamak için petrolü havi struktur de petrol tabakasının genişlediğini gösterecek birçok foraj lâzımdır. Beş sene jeolojik tetkikat neticesinde 30.000 metreden fazla forajla 20.000 ton kadar petrol istihsalin-

den sonra iş bitmemiştir. Bilâkis yeni başlamıştır. Yani son neticeler ümitleri kuvvetlendirmiştir.

Filistin

Geçen mayıs ayında, Lut Denizi mıntaka-sındaki petrol yatakları hakkında avam kamasında geçen bir müzakere esnasında, Filistininde petrolün mevcudiyeti ilk defa resmen teyit olunmuştur.

Romanyadaki petrol yataklarından daha zengin olduğu iddia edilmesine rağmen (belki de dedikodudan ibarettir), Filistin petrol yataklarını hükümetin halihazırda işletmek istemediği müzakere esnasında anlaşılmıştır. Ne de olsa, bu petrol yataklarının İran ve Irak petrol yatakları kadar zengin olamayacağı kabul edilmektedir, İngiltere İran ve Irak petrol rolları için henüz daha amorti edilememiş önemli sermayeler koymuştur. Filistin petrol yatakları şimdilik işletilmeyecektir. Bu yataklar Bahrisefit limanlarına yakın bulunmalarındaki müsait vaziyetlerinden dolayı nakliyatta büyük masrafları icap ettirmeden kolayca işletilebilecekler ve rekabete pek elverişli olacaklardır.

Yeni asfalt fabrikası:

Ş Ras-el-Ain civarında ingiliz sermayesile çalışacak olan yeni teşekkül etmiş bir şirket, başlangıçta asfalt elde edecek olan memleketin birinci asfalt fabrikasını inşa ettirmektedir. Şimdiye kadar, Filistin ve Kıbrısın asfalt ihtiyaçlarını "Shell Company,, temin etmekte idi. Suriye ve Lübnanın ihtiyaçları ise, müsavi miktarlarda olmak üzere "Shell,, ve "Standard Oil Company,, ile "Standard Oil,, le sıkı iş münasebetlerinde bulunan "Bitumuls,, şirketi tarafından temin edilmektedir.

"Bitumuls,, şirketi şimdiye kadar bir Türk fabrikasında istihsal olunan pek çok miktarda soğuk asfalt "asphalte â froid,, temin etmiştir. Çünkü, yakın şarkın sıcak ikliminde soğuk asfaltla yapılan yolların diğer maddelerle yapılan yollara nazaran daha iyi sonuçlar verdikleri anlaşılmıştır.

Yakın şarkta büyük bir kimya endüstrisinin kurulması. "Palestine Chemical Industries Ltd.,, isminde yeni bir şirket, 100.000 Filistin lirası

ilk sermaye ile Hayfa'da geçenlerde teessüs etmişti. "Imperial Chemical Industries,, ingiliz şirketi %o 35 nisbetinde iştiraki temin etmiştir, işin başında, İngilterede bir üniversitenin muallimi bulunan Dr. Chain Weizmann bulunmaktadır. Bu şirketin yakında bir milyon Filistin lirası ilk sermayeli bir şubesi "olacaktır. "Imperial Chemical Industries Ltd.,, ingiliz gurubu geçenlerde kontratla kararlaştırdığı veçhile % 65 nisbetinde yani 650.000 Filistin lirasile ile iştirak edecektir. Şirket, Hayfa civarında veya Hayfa limanında olması muhtemel olan kimyevî ürün fabrikalarının inşaatına başlayacaktır. İlk evvelâ asid sülfürik, mayi klor, soude coustique ve süperfosfatlar istihsal eden bir fabrika kuracaktır. Bu büyük fabrikanın kurulması yakında başlayacaktır. Şirket, hali hazırda inşaatı Hayfa'da yapılmakta olan ve senevî 40.000 ton asid sülfürik sarfedecek olan petrol tasfiyehanesinin sahibi "Irog Petroleum Company,, şirketile yaptığı mukavelelerle, ürününü satmış bulunmaktadır. Asid sülfürik imali için Filistin cenubundaki kükürt yatakları kullanılmayıp, % 45 kükürt, % 50 demir ve % 2 bakır ihtiva eden Kıbrıs filizleri ithal edilecektir. Mayi klor ise, büyük miktarda mayi klora ihtiyacı olan (şimdilik senevî 8000 Filistin lirası kıymetinde) ve Lut denizi kıyılarında brom istihsal eden Talestine Potash Company,, ye satılmıştır. Memleketin mensucat endüstrisi de çok ileride olduğundan yıkama ve beyazlatma ameliyeleri için çok miktarda klora ihtiyacı vardır.

Sud ürünü de, iyi inkişaf etmiş olan sabun endüstrisi, mensucat endüstrisi ve superphosphate imalinde kullanılacaktır.

Şimdiye kadar yakın şark memleketleriyle civar memleketlerin ihtiyaçları İngilteredeki I.C.I. tarafından temin ediliyordu. Bu memleketlerin ihtiyaçlarının, bundan sonra Filistinde temin edilmesi hususunda mezkûr şirketle mutabık kalınmıştır. Bu suretle ücret ve nakliye ücretlerinden önemli miktarda ekonomi edilmiş olmaktadır.

Ham fosfatların ithalâtı başlıca Tunustan yapılacaktır. Bu işe, hali hazırda Polonyada yaşamakta olan büyük sanayici Man'ın idaresinde tamamen musevi olan büyük sermaye-

ler de iştirak edecektir. Birinci şirketteki iştirak % 65 ve şubedeki iştirak % 35 nisbetinde olacaktır.

§ Tuz istihsalı:

Filistinde mutbak tuzu başlıca iki yerde istihsal olunmaktadır. Atlit memlehasile Bahrilut yakınındaki Yebl Usdun tepesinde, 1933 senesinde 8404 ton olan tuz istihsal miktarı, 1934 senesinde 9379 tona çıkmıştır.

§ Potas Endüstrisi:

Lut denizinin cenup sahilinde, hali hazırda yeni tabahur havuzları (bassins d'evaporation) iştetilmektedir. Bu mahalde 62 km.lik bir saha bulunmaktadır ki bunun şimdilik üçte birinden istifade edilecektir. Binaenaleyh, cenup sahilin hali hazırda ürünü verme kabiliyeti, şimal sahilin şimdiye kadar olan ürün verme kabiliyetinden pek yüksektir.

Hayfa limanına kadar potas milhinin nakliye masrafını azaltmak için, "Palestine Potash Company,, kendi hesabına Kudüse kadar gidecek bir havaî hat tesisini düşünmektedir. Şimdiye kadar potas ihracatı pek önemsiz olmuştur. Yirmi muhtelif memlekete, 1932 senesinde 1062 ton, 1933 senesinde 868 ton ve 1934 senesinde 2937 ton ihracat yapılmıştır.

Lut denizinin şimal sahilindeki enstalasyonun ürün verme kabiliyeti 10.000 ton ve cenup sahilininki ise bundan pek fazla olacaktır. Şirket az bir zamanda, hali hazır dünya istihsalâtının % 6 sına ve hemen hemen İspanyanın istihsalâtına müsavi senevî 100.000 ton istihsalde bulunmak niyetindedir.

Filipin

§ Krom yataklarının işletilmesi:

La Benguet Consolidat Medinin Corp. 1934 senesinde Filipin krom yataklarını işletmeye başlamıştır. Hali hazırda en fazla Lagonoy yataklarının işletilmesi ilerlemiştir. Bu yataklarda asgarî 47 % kromu ihtiva eden 100.000 ton minere bulunmaktadır. İlk makineler kurulmuş olup, sahile doğru da on mil uzunluğunda bir demiryolunun inşasına başlanmıştır.

En önemli yatak, konsolidatin 1934 senesinde ihzarî ameliyata başladığı Masinlok yakınındaki Zambales eyaletinde bulunmaktadır.

Diğer firmalar da Krom yataklarının işletilmesiyle uğraşmaktadırlar. Bilhassa Marsman ve kumpanyası "Paracale - Mabualo,, bölgesinde meşgul olmaktadır. Diğer bazı sosyeteler de daha az önemli yataklarda tetkikatta bulunmaktadır.

Fransa

§ Kolonyal madeni ve jeolojik etüd bürosunun çalışmaları

Merkezi Pariste, Bourgogne sokağında 13 numarada olan Kolonyal jeolojik madeni etüd bürosu, teşekkülünden beri, evvelâ M. Georges Teissier bilâhara M. Paul Tirard'ın başkanlıklarında, gerek kolonilerdeki idarelere ve gerekse deniz aşırı özel şirketlere teknik memurların yetiştirilmesiyle meşgul olmuştur. Bilhassa bunun için, Saint Etienne maden mektebinde, yüksek mekteplerden çıkmış talebelere mahsus olmak üzere prekolonial staj tabir olunan özel bir tedris usulü kurmuştu. Talebeler burada, gelecekteki faaliyetlerinin özel şartlarını göz önünde tutan bir program dahilinde icap eden malûmatı almaktadırlar.

Bundan başka da büro tarihi tabîî müzesinde, Fransız kolonilerinin jeolojisi ve madenleri hakkında umuma mahsus ve parasız konferanslar vermektedir. Fen akademisi daimî kâtibi Lacroixmın idaresinde olan bu konferanslar, yüksek ilmî mahiyetlerini daima muhafaza etmiş olduklarından, ilim adamları için de istifadelidirler.

Bu konferanslar 1936 senesinde de devam edeceklerdir. İlk konferanslar serisi sathî tağyirata (alterations superficielles) ve bunların madenî ve jeolojik araştırmalarda temin ettikleri faydalara ait olacaktır, ikinci konferans serisi, Fransız kolonilerine komşu yabancı kolonilerin madenleri ve jeolojisi teşkil edecektir.

§ Teşrinievvel ayı 1935 ilk on aylık maden kömürü vaziyetti

— (Fransa maden kömürü istihsali)

	1935 Birinci T.	1935 İlk 10 ay
a) Huy	4.230.407	39.046.581
b) Kok	326.372	3.238.081
c) Aglomere	567.583	4.906.554
II — İthalât		
a) Huy	1.548.514	15.312.648
b) Kok	167.013	1.779.471
c) Aglomere	79.864	739.161
III — İhracat		
a) Huy	64.840	851.098
b) Kok	26.643	236.833
c) Aglomere	11.328	104.982
IV — Fransız müstehliklerinin huy sarfiyatı:		
	5.955.715	56.096.873

Not: Yukardaki tahavvülâtta Fransız stokları nazarı itibare alınmamıştır.

Fransanın birinci teşrin ayı ve 1935 ilk ayı kömür ve maden kömürü ithalâtı:

	1935 Birinci T.	1935 İlk 10 ay
	Ton	Ton
Memleket		
a) Tabîî Huy:		
Büyük Britanya	636.026	6.158.708
Almanya	437.669	4.166.246
Ekonomik Belçika		
Lüksemburk ünyonu	273.281	2.446.206
Hollanda	75.024	821.419
Polonya	85.471	842.211
Rusya	18.067	137.509
Hindî Çini	20.675	196.200
Diğer memleketler	2.301	8.365
Yekûn	1.548.514	14.776.864

Hollanda

Hollanda limanlarında kömür fiyatının yükselmesi:

Vapur (ihrakiye) kömürü son zamanlarda Şimalî Avrupa limanlarında yükselmiştir. Bu sebepten Hollanda limanlarında da vapur kömürünün fiyatı 15 şilin 9 peniden 16 şilin 3 peniye çıkmıştır.

İngiltere

İngilterede taş kömür madenleri

Maliyet fiatı, satış vaziyeti, amele kazancı :

İngiltere Maden Vekâletinin 1934 senesi istihsalâtının 97 % sini esas tutarak tesbit ettiği rakamlara göre: 1933 senesinde 200,2

milyon istihsalât yerine 1934 de 213,8 milyon ve satış 184,9 milyon ton yerine 198,3 milyon tona çıkmıştır. Madenlerin kendi sarfiyatı ise 7,63 % elen 7,22 ye düşmüştür. Mecmu amele miktarı ise 737.400 den 738.000 e balığ olmuştur.

İngiltere kömür ocaklarında 1934 ve 1935 senelerinin ilk üç ayında beher ton kömürün maliyet ve satış Hatları, vasati kârın miktarı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

	Birinci 3 ayında		ikinci 3 ayında	
	1934 Ş. P.	1935 Ş. P.	1934 Ş. P.	1935 Ş. P.
Ücret (gündelik)	8 5,46	8 6,01	8 8,25	8 7,42
Direk ve işletme malzemeleri	1 4,69	1 6,02	1 5,35	1 6,40
İdare ve sigorta masrafları	2 4,30	2 5,02	2 7,00	2 7,41
Toprak icarı	0 5,81	0 5,80	0 5,89	0 5,80
Genel maliyet fiatı	12 8,26	12 10,85	13 2,49	0 5,80
Amelelere verilecek kömürden	0 1,01	0 0,98	0 0,85	0 0,84
Bakiye	12 7,25	12 9,87	13 1,64	13 2,19
Satış fiatı	13 7,57	13 6,40	13 2,23	13 2,85
Kâr (-) Zarar (-)	+ 1 0,32	+ 0 8,53	+ 0 0,59	+ 0 0,66

Kömür ihracatının 1935 teki azalışı

İngiltere kömür madenlerinde 1935 senesi zarfında umumî istihsalât artmakla beraber

hariç piyasalara ihraç azalmıştır. Bu azalışın limanlara nazaran vaziyeti şudur:

	1935	1934	Azalan miktar
South Wales (Cordiff)	15.099.260	15.417.961	318.701
N. E. Coast (Tyne)	25.662.578	26.557.757	895.179
Humber (Höll)	5.413.546	5.660.395	246.849
Scotland	12.864.866	13.453.168	768.302
	58.860.250	61.089.281	2.229.031

§ Yeni kömür ocağı:

Meşhur iki Iskoçyalı kömür maden şirketi, Glasgo'nun cenubunda Nether Pollok çiftliğindeki büyük kömür madenini işletmek için tekliflerde bulunmuşlardır. Bu madenlerin £ 7 milyon kıymetinde olduğu ve dört sene için 900 ameleye iş temin edeceği tahmin ediliyor.

§ Terkibi petrol istihsal eden fabrikanın açılış töreni:

"Hidrojenasyon,, usulünün kâşifi profesör F. K. R. Bergius ve 300 kadar muteber davetliler ve M. Ramsay Mac Donald huzurunda geçen birinciteşrinin 15 inde kömürün hydrogenation - (idrojenleme) ile petrol istihsal eden Billingham fabrikasının açılış törenini yapmıştır. Bu fabrika (Imperial Chemical Industries Ltd) ye ait olup birinci olarak bitümlü kömürün idrojenasyonunu tatbik etmektedir. Birkaç aydanberi çalışmakta olan fabrika şimdiye kadar 11.000 ton kömürden petrol istihsal etmiştir. M. Mac Donald, açılış töreninde bir düğmeğe basmasıyle, bir vagon kömürü, petrolün istihsal edildiği mahalle götüren bir Noria dahilinde boşaltılmıştır.

Kullanılan unulun kısaca gözden geçirilmesi şöyledir:

İlk evvelâ ocaktan çıkarılan kömürün külü lâvajla 2,5 % den aşağıya indirilmektedir. Sonra, daha evvelce yapılan bir ameliyeden istihsal edilen bir madenî yağ ile kömür ezilmekte ve böylece 50 % nisbetinde kömür ihtiva eden bir kömür-yağ hamuru elde edilmektedir. Bu hamur 240 atmosfer tazyik tahında atılarak idrojen ile karıştırılmaktadır. Harareti, tahammül derecesine kadar çıkarılan bu mahrukattan 450 derece santigratta mayi kömür elde edilmektedir.

Bir miktar tahavvül etmemiş kömür (vezince 50 %) ve külleri ihtiva eden küçük bir kısım ağır yağ, - yağın tefriki için muameleye tâbi tutulmaktadır. Bundan arta kalan kok ise mahrukat olarak kullanılmaktadır. Bu usul He kömürün kısmı azamı buhar halinde ince yağlara tahavvül ederek, tahvil aletlerini buhar halinde terk etmektedir. Bu buharlar diğer baş-

ka aletlerde soğutularak toplanmaktadır. Elde edilen bu yağ üç kısma ayrılmaktadır: Ağır yağ, orta yağ ve petrol. Ağır yağ kömürün hydrogenation'unu yapan enstalasyona benzer, başka bir enstalasyon içerisinde muameleye tâbi tutularak, bundan da bir miktar orta yağ ve petrol elde edilmektedir. Bu iki enstalasyondan elde edilen orta yağlar buhar halinde yeni bir hydrogenation'a tâbi tutulmaktadır. Bu esnada gaz haline gelmiş olan ince yağlar ve idrojen sulp halde bulunan bir katalizör üzerinden geçerler. Elde edilen madde süzülerek petrolden bakiye kalan orta yağ tekrardan muameleye tâbi tutulur. Bu suretle kullanılan heyeti mecmuası az miktarda sulp tortu, gaz ve petrole tahavvül etmiş olur. Kreozot yağı ve katranlar (goudrons de basse temperature), kömür hamurunun elde edilmesi için kullandıkları gibi bunların taktirile de elde edilen mürekkebat dahi şeraite göre mayi ve yahut buhar halinde muameleye sevkolunmaktadır. Bu maddeler kömürün yağa tahvili ameliyesinde esaslı bir rol oynamakla beraber, kömür ile beraber muameleye tâbi tutulabilirler. Elde edilen petrol bir tasfiyeden sonra Tee kıyılarında bulunan depolara gönderilmekte ve oradan da vapurlara nakledilmektedir.

§ İngiliz donanması için petrol:

Geçen ilkteşrin ayında, 15 ingiliz petrol gemisi, Minatitlandaki Ei Aguila tasfiyehanesinden petrol almışlardır. Burası Bahri Sefitteki ingiliz gemilerinin petrol ihtiyacına tahsis edilmiştir.

§ Ağır yağlarla işliyen motörler ve tayyarecilik:

Ağır yağlarla işliyen motörlerin uçaklarda kullanılıp kullanılamayacağı hakkında geçenlerde Avam Kamarasında bir sayılavin sualine maruz kalan Sir Philipp Sassoon şu suretle cevap vermiştir: "Dahili tatbikli motörler bazı uçaklarda kullanılmakta ise de, bu tip motörler daha henüz icap eden mükemmeliyete erişemediklerinden süel uçaklardaki esanslı motörler gibi aynı vazifeyi görememektedirler.,.

§ 1935 senesindeki madenî yağ istihşali:

Maden müsteşarı yüzbaşı "Crookshauk,,un Avam Kamarasında son beyanatına nazaran, geçen seneki elli milyon galona mukabil bu sene 70 milyon galon hafif karbüranların takiri mümkün olmuş ve bu suretle madenî yağlar ve maden kömürünün tali istihşalâtı elde edilmiştir. Ne miktarda ağır yağlar elde edildiğini şimdilik söylemek mümkün değildir.

İtalya

İtalyada hükümet tarafından teşkil edilen maden arama idaresi:

Romadan bildirildiğine göre, resmî gazette maden cevherleri korporasyonunun teşkilinde salâhiyet veren bir kanun neşredilmiştir.

Korporasyonun 20 milyon lirt (2 milyon lira) olan sermayesini hükümet temin etmekle beraber, 40 % ma malî müesseselerle sigorta şirketleri iştirak edebileceklerdir. Yeni kurulan bu hükümet teşkilâtının gayesi millî cevherlerin istihşalâtının inkişafını temin için italya dahilinde maden arama işlerini finanse etmek olacaktır. Bundan başka, maden teşebbüslerine iştirak ve bunları deruhte edebilecek ve hattâ doğrudan doğruya kanunla maden işletecektir. Korporasyona tevdi edilebilecek diğer işler de istihşal olunan cevherlerin ticareti, faydalandırılma ve dağıtılmasından ibarettir

Bu teşkil olunan müessesenin ismi «Azienda Minerali Metallici İtaliani» olacak ve kükûmetin yedi üyesi idare heyetinde bulunacaktır. Sermayesine on müteakip senede her yıl 1.000.000 lirt hazine zam edilecektir.

İtalyanın 1913—1934 seneleri kömür istihlâki

Sene	Genel yekûnu ton	Adam başına düşen miktar	Sene	Genel yekûnu ton	Adam başına düşen miktar
1913	11.343.085	0,32	1929	15.449.076	0,38
1920	7.282.839	0,19	1930	13.710.797	0,33
1925	11.631.772	0,29	1931	11.652.027	0,28
1926	13.419.884	0,33	1932	9.358.382	0,22
1927	14.951.414	0,37	1933	10.223.750	0,24
1928	13.365.704	0,32	1934	13.439.000	0,32

Irak

Bağdat petrol tasfiyehanesi:

inşası hükümetçe kararlaştırılan Bağdat petrol tasfiyehanesi, memleketin dahilî ihtiyaçlarını temin edecektir. Binaenaleyh, tesisat pek kudretli ve büyük olmayacaktır. Bu tasfiyehanenin tesisi "Trag. Petroleum Co., ile hükümet arasında evvelce akdedilen anlaşmalar esasları dahilinde kararlaştırılmıştır.

İsviçre

İsviçrede kömür:

Buhranından ötürü İsviçrede bu sene kömür ithalâtı 3000 vagondan fazla azalmıştır.

Bunun tutarı 12.400.000 isviçre frangıdır ki bundan en fazla müteessir olan İsviçrenin başlıca kömür satıcısı Almanya'dır.

İsveç

İsveç demir ihracatı:

Birincikânun ayı zarfında isveç'in demir cevheri ihracatı 612.000 tonu bulmuştur ki, bu miktar diğer aylara nazaran bir rekordur.

İsveç'in 1935 senesi umumî demir madeni ihracatı, 6.200.000 tondur ki bir sene evvel 5.680.000 tondur.

Yugoslavya

Bor madeninin 1935 senesi umumî istihsalâtı 39.000 tondur, 1934 senesinde ise bu miktar 44,370 ton idi. Şirketin kâr ve zarar hesabında bu azalma miktarını bu seneki bakır fiyatında artış kapatmaktadır.

Japonya

Japonyanın altın istihsalâtı:

Japonyada Korea ve Formosa'da eski madenlerin işletilmesi ve yenilerin istihsalâtının tezyidi suretile, 1931 senesinde konan altın ambargosundan sonra altın istihsalâtı artmış olup bu miktar 1935 senesinde 100 milyon yen kıymetinde 30375 kilogram kadardır.

Altın istihsalât miktarı 1934 senesinde 27.566 kilogram ve 1933 senesinde 25.699 kilogramdı.

Japonya maden kumpanyasının Koreada üç madeni mevcut olup bunların makinelerini son zamanlarda yenileştirmiştir.

Kanada

Petrol istihsalı:

En son neşrolunan resmî istatistiklere göre, Kanada 1934 senesinin ağustosunda 117,952 ve eylülünde 115.011 varil ham petrol istihsal etmiştir. 1934 senesinin ilk dokuz ay zarfındaki istihsalât yekûnu 1.070.517 varil iken 1935 senesinin aynı müddetinde bu miktar 1.074.723 varildir.

istihsalât muhtelif istihsal merkezlerine göre şu suretle taksim olunmaktadır:

Alberta eylül ayında 109,143 varil, bunun 104.063 varili ham ve 1.379 varili hafif ham yağ olup Turner Valley bölgesinden 1.689 varil hafif ham yağ Red Coulee den 1776 varil ağır ham yağ Wrain Wright dan ve 239 varil ağır ham yağ Skiff sahasından istihsal olunmuştur.

Kömürün idrojenasyonu:

La British Coal Pistillation Ltd Kanadalı endüstrici bir grupla işletme müsaadesi veren bir kuntrat imzalamıştır. Bu kuntrat mucibince, yedi günde 450 ton kömür muamele edilecek sekiz enstalasyon kurulacaktır, tnaata derhal başlanacaktır.

Altın ocaklarının teçhizatı tayyare ile naklediliyor :

Şimalî Kanada altın ocakları sendikasına ait »Argosy Gold Mines» ve «Kenty Gold Mines» tarafından müşterek sermaye ile tesis edilen ve Siont Outlook'tan tam 120 mil kuzeyde bulunan altın ocağı Kanada havayolu şirketi ile bir mukavele imzalamıştır. Buna göre ocağın 500 ton ağırlığındaki flotasyon ve saire tesisatı tayyare ile nakledilecektir. Hava yolile birkaç misli fazla olsa da bu zararı vakitten kazanarak 1936 senesi yazında istihsal işine başlama imkânını verecektir. Bu makineler evvelâ su yolile Seul gölüne nakledilecektir.

Kanada matbuatı bu nakliyat mukavelesini tayyare yolu için bir rekor telâkki etmektedir.

Kanada'da 1935 senesinde maden istihsal miktarı:

Kanada'nın muhtelif ocaklarının bu seneki cevher istihsalinin kıymeti 1934 senesinininkinden 11 % fazla olmak üzere, 308.164.000 dolar olarak tahmin edilmektedir.

Macaristan

«Şimalî Macaristan Kömür Maden Şirketi» firması altında yeni bir maden ocağı işletilmesine başlanmıştır. Mezkûr şirketin sahibi olduğu maden ocağında şimdilik 300 amele kullandığı gibi 3 kilometre uzunluğunda bir havaî hattı bulunmaktadır. Kömürün cinsi «Borsoder» havzası ayarında olup kalorisi 4000 kadardır.

Mançuko

Mançuko hükümeti memleket dahilindeki madenleri inkişaf ettirmek için bir plân daire-sinde çalışmağa başlamıştır. Mançuri imparatorunun talebi üzerine «Mançuri madenlerinin inkişafı şirketi» adile resmî bir şirket tesis edilmiştir. Bu şirketin merkezi de Hsinking şehridir. Şirket hisseleri nama muharrer olacağı gibi hisse senetlerinin satış muamelesi de ancak şirketin müsaadei mahsusasiyle olacaktır. Şirket 22 eylül 1935 tarihinde teşkil edilmiştir.

Şirketin gayesi -memleket madenleri çalıştıracağı gibi icabında haiz olduğu imtiyazlardan istifade ederek ecnebi sermayelerle de hususî anlaşmalar yapacaktır.

§ Kömürün temyii hakkında pro-jeler :

Cenupşimendiferlerşirketininmerkezlabo-ratuvarı karboranlar şubesi direktörü, kömürün temyii hususundaki ilerilemeleri etüd etmek üzere Avrupaya gidecektir. Bazı Japon gazete-lerine göre, mezkûr şirketin evvelâ Almanyaya bir tecrübe enstalasyonu sipariş edeceği söy-lenmekle beraber, bazı haberlere göre de baş-langıçta senede 10.000 ton ve ilerde ise sene-de 100.000 ton terkibi petrol istihsal edecek olan bir fabrikanın kurulmasına gelecek sene Fushun'da başlanacağı ileri sürülmektedir. Bu iş için 13 milyon yen sermayeli bir şirket kuru-lacaktır. Bundan maada, şimendiferler kumpan-yasına ait bir gazete kömürün temyii için beş milyon yenlik bir şirket kurulmasının Japon ayan meclisinde konuşulduğunu haber vermek-tedir. Mançuri şimendiferlerle hiçbir alâkası olmayacak ve başka bir usule rabtedilecek olan bu sosyete, kömürünü Mançuri maden sosyetesinden satın alacaktır. Bu maden sosyete-sile iştirak etmiş olan Mançuri hükümeti, Mançuri yağları monopoluna da malik olan sosyetenin yardımı temin edilmiştir.

Meksika

Petrol Sendikalarının Birinci Kon-gresi :

İptidaî uzun hazırlık ve çalışmalardan son-ra, memleketin petrol endüstrisinin işçilerini bir araya toplıyan «Meksika Cumhuriyetinin Petrol İşçileri Sendikası» Meksikada teşekkül etmiş-tir. Kongre, nizamnameleri hazırladıktan ve icraî komiteyi seçtikten sonra dağılmıştır.

Mısır

Mısır Ticaret ve Sanayi Bakanlığı mem-leketin yeraltı servetlerinden ticarî ve sınaî bir tarzda istifadeye karar vermiş ve yakinen alâkalanmıştır. Bu esas üzerine mütehassısları bir etüd hazırlamışlardır, tetkik edilecek ma-denlerin başında Kızıldeniz civarındaki hav-zadan petrol gelmektedir.

Mısır hükümeti petrol aramaları için ecnebi şirketlere imtiyaz vermektense bu işi kendi başarmağı onaylamış, bu sene prospeksiyon için 17.500 Mısır lirası bütçeye koymuştur.

Müteakip beş sene için her sene bütçeye 35.000 Mısır lirası koyacaktır.

Bundan başka şimdye kadar işlenmiş olan bakır, çinko, manganez, fosfat ve altın ma-denlerini de ayrıca tetkik ettirmeye karar vermiştir.

Romanya

Petrol:

"Momitorul Petrolului,, mecmuasının son nüshalarından birinde, petrol istihsal endüstri-sindeki çalışmaların sonuçları neşredilmektedir. Bu sonuçlar, yeni forajların azalması ve eski yatakların da tükenmek üzere olması sebe-bile, petrol istihsalâtının azalmağa doğru gittiğini göstermektedir. Son beş senesinin ilk dokuz ayları zarfında foraj ameliyelerinin ve istihsal miktarlarının ne tarzda değıştikleri aşağıda adetlerle gösterilmiştir:

1931	5.079.457 t.	104.000 m.
1932	5.149.965	151.000
1933	4.452.131	175.178
1934	6.231.135	282.405
1935	6.220.258	238.056

Neticede: 1934te foraj 1933dekenden % 60 fazla olduğundan istihsal miktarı da % 15 fazla olmuştur. 1935 de kazılan metre miktarı % 15,5 miktarında tenezzül gösterdi-ğinden, istihsal miktarı da 1934 dekine nisbeten biraz düşmüştür.

Senenin ilk dokuz ayı zarfında, foraje ameliyesinin aylık vaziyeti şöyledir:

İkincikânun	29.405 m.	739.786 t.
Şubat	26.578	663.778
Mart	20.759	- 720.164
Nisan	27.180	689.541
Mayıs	27.570	684.923
Haziran	26.087	663.362
Temmuz	25.282	693.655
Ağustos	29.340	689.303
Eylül	26.145	675.741

Kuyuların faaliyetsizliği ve işlenen petrol yataklarının , tükenmesinden ötürü, durum dü-zeleceğe benzememektedir. Maamafih halihazır petrol mıntakalarının cenubunda yapılan araş-tırmaların sonuçları büyük ümitler vermektedir.

Romanyanın 1935 senesindeki maden istihsalâtı:

Monsieur Lazarescu'nun vermiş olduğu rakamlara (Ann. Mines Roumainie 1- 36) göre Romanyanın 1935 senesindeki maden istihsalâtı şöyledir:

Altın 450 kilo; gümüş 11.000 kilo; kurşun 4800 t.; çinko 5000 t.; bakır 500 ton istihsal olunmuştur.

Polonya

Maden istihsalâtı:

Polonya Maden Endüstri Birliği 1934 senesi maden istihsalâtı hakkında kıymetli istatistikî malûmat neşretmiştir.

Polonyanın 1934 senesindeki hakikî kömür istihsalât miktarı 29.267.000 ton olup, bu da dünya kömür istihsalâtının takriben % 2,72si kadardır. 1933 senesi istihsalâtına nisbeten % 7 bir noksanlık göstermektedir.

1929 senesinde Polonyada dahilde satılan kömür miktarı istihsalâtın % 65,4 nu, harice satılan ise % 34,6 sini teşkil eder. Kömür ihraç eden Avrupa hükümetleri arasında Polonya üçüncü gelmektedir.

Rusya (S. S. C. I.)

Sovyetler Birliğinde Jeoloji Enstitüsü ve çalışmaları

Çarlık Rusyasında jeolojik araştırmalar pek ihmal edilmişti. Devrim tarihine kadar umumî bütçede bu işe bağlanan para ancak «500.000» ruble kadardı ki, o geniş ve bakir topraklarla ölçülürse hiç denecek kadar azdır. «S.S.C.I.» teşekkülünden sonra memleketin tabii zenginliklerini alana çıkaracak müesseseye büyük ehemmiyet verilmiş ve bütçesi 500 milyon rubleye çıkarılarak 11.400 kişilik bir fen ordusu kurulmuştur. 1913 tarihine kadar Rusya topraklarının ancak 10,25 % kısmı etüd edilip araştırılmıştı. Halbuki son senelerde bu saha 35,7 % ye çıkarılmıştır. S.S.C.I. da jeolojik araştırma işlerinin böyle gelişmesi Sovyetler

Birliğine ham madde ve kıymetli madenlerden zengin hazineler temin etmiştir. Bu suretle beş yıllık plân içinde araştırılıp bulunan kıymetli madenler Sovyetler Birliğinin endüstrisini hemen hemen maden ithalâtından kurtarmıştır.

S.S.C.I. da bilhassa 1924 tarihinden sonra jeolojik araştırmalara önem verilmiştir. Bugün bu araştırmalar ayrı bir bilgi haline gelmiştir. Bu araştırmalar teknik bakımından en az batı Avrupası tekniği düzeninde (seviyesinde) dir. S.S.C.I. da jeolojik araştırma metodları arasında Krivorojsk demir madenlerinde, Kolas yarımadasında, Kafkasya, Sibiryada madenlerinde tatbik edilen magnetometre ve granimetre usullerinin tatbiki iyi sonuçlar vermiştir. Radyometre ve Elektrometre usulleri de bilhassa petrol kaynaklarının incelemesinde ve Korotaj denilen usul ile de kum tabakalarında bulunan petrolün ne dereceye kadar kesif olduğunu tesbit etmekte pek faydası görülmüştür.

Bir bölgenin maden zenginliği bakımından araştırılması ve aynı zamanda faydalandırılması S.S.C.I. geniş bir tabaka sahası bulmuştur. Bu imkânı bilhassa jeoloji, jeofizik, jeodezi, jeoşimi gibi derin tetebbuha dayanan mürekkep bir tetkik usulü tatbikinden hasıl olmaktadır. Bu usulle bir yerin jeolojik durumu, bütün değişiklikleri, gelişme seyri mebdeden hareket ederek mürekkep durumları ve sonuçları bir kül halinde aydınlatılmaktadır.

Hülâsa S.S.C.I. da jeolojik araştırmalar ve bu buluşlarda tabakaların bütün hususiyetleri incelenmektedir.

Madenler :

Demir: 1913 de Rusyada demir madeni yedek mevcudu 2000 milyon ton kadar hesap olunuyordu. Sovyetler zamanında ve bilhassa birinci beş yıllık plân içinde yapılan geniş araştırmalar ve buluşlar sonunda bu miktar 9890 milyon tona varmıştır.

S. S. C. I. da zengin demir madenlerinden başka 35 - 40 % nisbetinde demiri olan Kvars madenleri de vardır. Bu madenlerin önemi büyüktür. Çünkü evvelce onlardan faydalanmağa engel olan bütün teknolojik meseleler artık halledilmiştir. Onun için bu ma-

denler de S. S. C. I. nin genel demir yedeğine sokularak hesap olunabilir.

1-1-1934 de S. S. C. I. da demir ve demiri bulunan Kvars yedeği bir az da 240 milyar

hesap olunuyordu. Bu da bütün cihan demir yedeğinin 50 % sini tutar.

Diğer maden mevcudu da şu cetveldeki gibi gösterilmektedir.

(1000 ton olarak)

Yıllar	Bakır		Kurşun		Çinko		Nikel	
	Genel yedek	Bu meyanda endüs. yedeği	Genel yedek	Endüs. yedek	Genel yedek	Endüs. yedek	Genel yedek	Endüs. yedek
1913	677	517	500	380	1.100	820	—	—
1929	1.630	575	1.002	549	1.501	1.200	25	19
1933	16.000	6.000	3.500	1.000	71.000	1.200	729	266

Son yıllarda yeni maden kurumları kurmak veya eskileri genişletmek işi birçok ülkelerde tamamiyle durduğu için yeni maden yedekleri araştırılmıyor ve bulunamıyor.

S. S. C. I. yeni maden sakını (ihtiyat) larının bulunması, hem yeni maden alanlarının keşfolunması, hem de eski alanların yeniden incelenmeleri ile olabilmektedir. Meselâ Kazakistan'da Konrad ve Boçakul, Ortaasyada Almalık, Ağarak ve Balava da yeniden zengin bakır madenleri bulunmuştur. Kalay: 1928 e kadar bilinen kalay madeni, Baykal gölü yakınlarındaki «Onun» kalay madeninden ibaret gibi idi. Fakat sonraları yapılan büyük araştırmalar ve buluşlar sonunda kalay yedeği çok artmıştır. Bir taraftan «Onun» madeninde yeni damarlar bulunmuş, bundan başka da Ural, Kafkasya, Kazakistan, Yakut ülkesi, Ortaasya ve uzak doğuda yeni kalay madenleri bulunmuştur.

Volfram: Volfram madenleri araştırılması işi 1926 da başladı ve 1931 yılına kadar bu araştırmalar Baykal bölgesine münhasır kaldı.

1931 den sonra S.S.C.I. nin diğer bölgelerinde de araştırmalar genişletildi ve bunlar neticesinde Kazakistan, Ural, Batı Sibiryası, ve uzak doğu ülkelerinde birçok yeni Volfram madenleri bulundu.

S.S.C.I. nin daha birçok yerlerinde de (Kafkasya, Ortaasya ve diğer ülkelerde) Volf-

ram, beldek (alâmet) ler görülmektedir. Hulâsa, Volfram endüstrisi için ülke içinde ham madde üretmek işi halledilmek üzeredir. Arsenik: Birinci beş yıllık plânın başında keşfedilen arsenik yedeğinin çoğu batı Sibiryasında ve önemsiz bir kısmı da Uralda bulunuyordu. Arsenik yedekleri yeni buluşlarla arttıktan başka onların temerküz yerleri de değişmiştir.

Birinci beş yıllık plân içinde Ortaasya ve Kafkasyada yeni Arsenik madenleri bulundu. Batı Sibiryası, Kazakistan, uzakdoğu ve kuzey Kafkasya gibi diğer bölgelerde de son dört yıl içinde meydana yeni birçok Arsenik alanları çıkarıldı.

Kobalt: Uralda Kobalt ve demir-nikel madenlerinin keşfolunması S.S.C.I. da Kobalt endüstrisinin kurulmasına imkân vermektedir.

Antimuan ve cıva: Birinci beş yıllık plân içinde güney (cenubî) Kırgistanın Kodanca ve Kaydark bölgelerinde önemli antimuan madenleri bulundu, başlıca cıva madeni de Nikitovskdır.

Stachanow çalışma sistemi:

Ş (Stachanow) ın rasyonel usulünün tatbikından alınan netice şu olduğu bildirilmektedir:

Altı hafta zarfında Rus kömürü madenlerindeki günlük kömür istihsali 280.000 ton dan 320.000 tona çıkmıştır. Aynı usulü

demir madeninde de tatbiki neticesi olarak istihsal 32.000 tondan 39,000 tona çıkmıştır.

Ecnebi memleketlerindeki randıman (amele başına düşen kömür miktarı) na nazaran Stachanow usulünün tatbikından alınan sonuç şu suretle karşılaştırılabilir: Rur havzasında randıman 1,7 ton, Polonya 1,7, Çekoslovakya 1,2, İngiltere 1,15 tondur. Halbuki Rus Stachanow 9 arkadaşıyla beraber günde 53,6 t. kömür çıkarmıştır, takriben altı tondur.

Sovyet petrol ihracatı:

"World Petroleum,, dan

Dünya ham detrol istihlâki 1935 te mütemadiyen arttığından istihsalât ta, her memlekette ona göre arttırılmıştır. Bununla beraber, Sovyet istihsalinde tesisat eksildiğinden dolayı, petrol ihracatı artmamıştır. 1932 de 42 milyon varil gibi yüksek rakama irişen petrol ihracatı bundan sonraki senelerde aynı hızı muhafaza edebilecek zannedilmişti. Sovyetlerin İngiltereye yaptıkları petrol ihracatı 1931 senesinin 7.000.000 tonuna karşı, 1934 te 1.750.000, 1935 in ilk sekiz ayında 1.823.308 tona düşmüştür.

Sovyetlerin Fransaya yaptıkları ihracat ta düşmüştür. Sovyetler Fransa bahriyesiyle ve müstakil şirketlerle yapmış oldukları petrol mukavelelerini tatbik edebilmek için müşkülâta maruz kalmışlardır. Fransa- bugün petrolünün büyük bir kısmını Romanyadan satın almaktadır.

Sovyetler Almanyada tevzi teşkilâtlarını satmışlardır. Almanların Romanya ile yaptıkları bir anlaşmaya göre, Alman petrol ithalâtçılarına Romanya petrolarını markla ödemeye ve bu markların tam kıymetiyle Almanyadan ihracına müsaade edilmiştir. Bu anlaşma, Romanya ihracatçılarına, markı iskonto ile olan Rus ve Amerikan ihracatçılarına karşı, daha müsait bir vaziyete koymaktadır.

İtalyanların Rusyadan yaptıkları petrol ithalâtı da azalmış, ve onlar da Romanya pet-

rolü getirmek için anlaşmalar yapmışlardır, İtalya ithalâtçıları, ihtiyacımın yüzde ellisini Romanyadan tedarike mecburdurlar.

İspanya, Skandinavya ve Belçikaya yapılan petrol ihracatı ehemmiyetli bir surette düşmüştür. İrana yapılan petrol ihracatı muhafaza ediliyorsa bu, siyasî sebepler ve bundan başka da Sovyet İran mübadele usulü (halı, san'at kıymeti olan eşya, kuru meyva ve ilh... gibi) re-export tekrar için ehemmiyeti haizdir.

Bununla beraber, Sovyetlerin ham istihsalâtta ve beynelmilel ticarete evvelki mevkilerini bütün bütün kaybettiklerini ve bu mevkii bir daha elde edemeyeceklerini zannetmek tamamiyle yanlıştır. Fakat, bu mevkii tekrar kazanmak için de Sovyetlerin, Amerikadan, 25-30 milyonluk tesisat getirmeleri lâzım gelecektir, Sovyetler buna karar vermiş bulunuyorlar, ihracat 1932 ve hattâ ondan yüksek bir dereceye çıkarabilmek için Sovyetlerin menba vesaiti mevcuttur. Avrupa istihlâki genişlemekte ve Sovyetlerin finansal durumu her zamankinden daha sağlamlaşmaktadır. Yabancı memleketlere olan bütün borçlar ödenmiş, 1933 te 146.700.000 ve 1934 te 186.800.000 ruble gibi müsait bir ticaret muvazenesi hasıl olmuştur.

Sovyet petrol ihracatının ilerde yükseleceğine hiç şüphe edilmemelidir.

Pirsaat petrol kaynağı:

"Pravda,, nin 19.2.36 tarihli sayısından ;

9 şubat 1936da Baku şehrinden 80 kilometre batı güneyinde (cenubi garbisinde) olan Aletski mıntakasında yeni ve gayet zengin petrola rastlanmıştır. Sondaj esnasında bir kuyudan 48 saat kuvvetini kaybetmeden petrol fişkırmıştır.

Bu vaziyet karşısında ağır endüstri halk komiserliği Pirsaat civarında derhal 30 yeni sondaj yapılmasını emretmiştir.

Londra Borsası maden Fiatları

	6/1/1936	13/1/1936	20/1/1936	27/1/1936
Bakır standard	34.16/3—34.17/6	34.10/——34.11/3	34.10/——34.11/3	34.18/9—35—/—
Bakır, elektrolitik	38.15/——31.5/—	38.10/——39.—/—	38.10/——39.—/—	39.5/——39.10/—
Kalay	212—/ —212.10/—	212.15/——213—/—	209.10/——210—/—	201.5/——201.10/—
Çinko	14.6/3	14.6/3	14.6/3	15.1/3
Kurşun	15.8/9	15.5/—	14.17/6	16.2/6
Gümüş	20.1/2	20.1/2	19.13/16	20
Altın	141/0 1/2	140/1	140/9 1/2	140/9

	7/2/36	14/2/36	21/2/36
Bakır standard	34.16/10,1/2	35.10/7,1/2	35.16/10,1/2
» elektrolitik	39.—/—	39.15/—	40.5/—
Kalay	202.17/16	207.5/—	207.15/—
Kurşun	15.11/3	15.18/9	16.10/—
Çinko	14.11/3	14.13/9	15.15/—
Altın	140/7,1/2	140/10	141/1
Gümüş	19.9/16	20.—/—	19.7/8

Manganez :

	7/2/36	14/2/36	21/2/36
Manganez cevher 50/55 % beher derecesi	12p.	12p.	12p.

Cıva :

	7/2/36	14/2/36	21/2/36
Cıva saf (75 lbs.)	£ 12.18/—, £ 14 1/4	£ 12.18/—, £ 13.—/—	£ 12.18/—, £ 13.—/—

İngilterenin kömür fiyatları

Newcastle-on - Tyne Borsası malûmatlarına göre 1936 senesi ikincikânun kömür piyasası aşağıdaki şekildedir:

Haftanın nihayeti	Blyth	Durham	Gaz kömürü	Âdi kömür	Kok
3/1/36	16/—,16/6	16/6,—17/—	2nci 14/8,—15/— 1nci 15/—,—15/6	15/—	—
10/1/36	16/—,16/6	16/6,—17/—	16/—,16/6	15/—	—
17/1/36	—	—	—	17/—	—
24/1/36	—	—	—	—	13/5,—14/2
31/1/36	16/—,—16/6	—	2nci 15/—,—15/6 1nci 15/6,—16/—	15/—,—15/6	14/6,—15/—

İngiltere'de muhtelif aylarda kömür nakliye ücretleri

Aylar	Cardiff			Tyne			
	Genua	Havre	İsken.	La Plata	Rotterdam	Hamburg	Stokholm
7/1914	7/2 1/2	3/11 3/4	7/4	14/	3/2	3/5 1/4	4/7 1/2
7/1933	5/11	3/3 3/4	6/3	9/—	3/1 1/2	3/5 3/4	3/10 1/2
7/1934	6/8 3/4	3/9	7/9	1/1 1/2	—	—	—
1/1935	6/4 1/2	3/9 3/4	6/7 3/4	8/3 1/4	3/10 3/4	3/6	—
2/1935	6/6	3/8	6/8 3/4	8/9	3/9	3/7	—
3/1935	6/3 3/4	4/1 1/4	6/7	8/8 1/2	—	3/11 1/4	—
4/1935	6/10 1/2	3/9	7/7	—	—	3/4 1/2	—
5/1935	7/4	3/2 3/4	8/2	8/9	4/—	3/4 1/2	3/10 1/2
6/1935	7/10 1/4	4/0 1/4	—	9/—	3/7 1/2	4/6	—
7/1935	7/9	4/0 3/4	8/3	9/—	—	—	—
8/1935	6/11	3/3	6/10 1/2	8/9	3/6	3/9 1/4	—
9/1935	7/7 3/4	3/3	7/1	8/9	—	—	—
10/1935	9/7 1/4	4/7 1/2	9/4 1/4	8/10 1/2	—	4/9	4/3
11/1935	8/9	3/11	7/6	9/4 1/2	3/10 1/2	4/7 1/2	—
12/1935	—	5/4 1/2	7/ 1/2	8/9	—	5/—	—
1/1936	8/9 1/2	4/7 1/2	7/—	8/9 1/2	—	4/—	—

Krom fiyatı:

"Üsine,, gazetesinden

Beher tonu şilin üzere,		13.1.1936			
Yeni Kaledonya	+	55 %	Cr ₂ O ₃	100/-,	105/-
»	»	+	48 % » »	85/-,	95/-
Rodesya	+	48 % — 52 %	» »	78/-,	82
Rusya	+	56 %	» »	76/-,	78/-
Yeni Kaledonya	+	45 % — 48 %	» »	74/-,	75/-
Hindistan	+	48 %	»	—	71/-
Yugoslavya	+	50 %	» »	—	707-
Türkiye	+	48 %	» »	—	707-
»		52 %	» »		75/-
Rodesya		45 %	» »	70/-	78/-
Hindistan		46 %	» »	—	72/-